

מכללת הרצוג-גוש עזיון

ימי עיון בתנ"ך

קייץ תש"ע

מקורות לשיעור של בלהה אדמנית

נחמו נחמו עמי

דברים ד, כה-לא, לט-מ

כי תוליד בנים ובני בנים ונושנתם בארץ והשחתם ועשיתם פסל תמונת כל ועשיתם הרע בעיני ה' אלהיך להכעיסו: העידתי בכס היום את השמים ואת הארץ כי אבד תאבדון מהר מעל הארץ אשר אתם עברים את הירדן שמה לרשתה לא תאריכן ימים עליה כי השמד תשמדון: והפיץ ה' אתכם בעמים ונשאתם מתי מספר בגוים אשר ינהג ה' אתכם שמה: ועבדתם שם אלהים מעשה ידי אדם עץ ואבן אשר לא יראון ולא ישמעון ולא יאכלון ולא יריחון: ובקשתם משם את ה' אלהיך ומצאת כי תדרשנו בכל לבבך ובכל נפשך: בצר לך ומצאוך כל הדברים האלה באחרית הימים ושבת עד ה' אלהיך ושמעת בקלו: כי אל רחום ה' אלהיך לא ירפך ולא ישחיתך ולא ישכח את ברית אבתיך אשר נשבע להם: וידעת היום והשבת אל לבבך כי ה' הוא האלהים בשמים ממעל ועל הארץ מתחת אין עוד: ושמרת את חקיך ואת מצותיו אשר אנכי מצוך היום אשר ייטב לך ולבניך אחריו ולמען תאריך ימים על האדמה אשר ה' אלהיך נתן לך כל הימים:

איכה ה, כא-כב

השיבנו ה' אליך ונשוב ונשובה חדש ימינו כקדם:

כי אם מאס מאסתנו קצפת עלינו עד מאד:

קהלת יב, יג-יד

סוף דבר הכל נשמע את האלהים ירא ואת מצותיו שמור כי זה כל האדם:

כי את כל מעשה האלהים יבא במשפט על כל נעלם אם טוב ואם רע:

מלאכי ג, כג-כד

הנה אנכי שלח לכם את אליה הנביא לפני בוא יום ה' הגדול והנורא:

והשיב לב אבות על בנים ולב בנים על אבותם פן אבוא והכיתי את הארץ חרם:

ישעיהו סו, כג-כד

והיה מדי חדש בחדשו ומדי שבת בשבתו יבוא כל בשר להשתחות לפני אמר ה':

ויצאו וראו בפגרי האנשים הפשעים בי כי תולעתם לא תמות ואשם לא תכבה והיו דראון לכל בשר:

איוב מב, יא-יז

ויבאו אליו כל אחיו וכל אחיתיו וכל ידעיו לפנים ויאכלו עמו לחם בביתו וינדו לו וינחמו אותו על כל הרעה אשר

הביא ה' עליו ויתנו לו איש קשיטה אחת ואיש נזם זהב אחד: והי' ברך את אחרית איוב מראשתו... ויחי איוב

אחרי זאת מאה וארבעים שנה וירא ויראה את בניו ואת בניו ארבעה דרות: וימת איוב זקן ושבוע ימים:

ישעיהו מ, א-ה, ט-י, כו

נחמו נחמו עמי יאמר אלהיכם: דברו על לב ירושלים וקראו אליה כי מלאה צבאה כי נרצה עונה כי לקחה מיד ה'

כפלים בכל חטאתיה: קול קורא במדבר פנו דרך ה' ישרו בערבה מסלה לאלהינו: כל גיא ינשא וכל הר וגבעה

ישפלו והיה העקב למישור והרכסים לבקעה: ונגלה כבוד ה' וראו כל בשר יחדו כי פי ה' דבר:... על הר גבה עלי לך

מבשרת ציון הרימי בכח קולך מבשרת ירושלים הרימי אל תיראי אמרי לערי יהודה הנה אלהיכם: הנה אדני ה'

בחזק יבוא וזרעו משלה לו הנה שכרו אתו ופעלתו לפניו...: שאו מרום עיניכם וראו מי ברא אלה המוציא במספר

צבאם לכלם בשם יקרא מרב אוניס ואמץ כח איש לא נעדר:

שבע דנחמתא

נחמו נחמו עמי יאמר אלהיכם :
ותאמר ציון עזבני ה' ואדני שכחני :
עניה סערה לא נחמה הנה אנכי מרביץ בפוץ אבניך ויסדתיך בספירים :
אנכי אנכי הוא מנחמכם מי את ותיראי מאנוש ימות ומבן אדם חציר ינתן :
רני עקרה לא ילדה פצחי רנה וצהלי לא חלה כי רבים בני שוממה מבני בעולה אמר ה' :
קומי אורי כי בא אורך וכבוד ה' עליך זרח :
שוש אשיש בה' תגל נפשי באלהי כי הלבישני בגדי ישע מעיל צדקה יעטני כחתן יכהן פאר וככלה תעדה כליה :
שובה ישראל עד ה' אלהיך כי כשלת בעונך :

מסכת מגילה דף כט ע"א

רבי שמעון בן יוחי אומר : בוא וראה כמה חביבין ישראל לפני הקדוש ברוך הוא. שבכל מקום שגלו - שכינה עמהן.
גלו למצרים - שכינה עמהן, שנאמר : (שמואל א' ב) הנגלה נגליתי לבית אביך בהיותם במצרים וגוי, גלו לבבל - שכינה עמהן, שנאמר : (ישעיהו מ"ג) למענכם שלחתי בבלה. ואף כשהן עתידין ליגאל שכינה עמהן, שנאמר : (דברים ל') ושב ה' אלהיך את שבותך, והשיב לא נאמר אלא ושב, מלמד שהקדוש ברוך הוא שב עמהן מבין הגליות.

איכה רבה פרשה ה ית על הר

רבן גמליאל ור"א בן עזריה ור"י יהושע ור"ע נכנסין לרומי ושמעו קול המונה של רומי מפוטלילוס עד מאה ועשרים מיל, התחילו הם בוכים ור"ע משחק, אמרו עקיבא אנו בוכים ואתה משחק, אמר להם ואתם למה בכיתם?
אמרו לו לא נבכה שהגויים עובדים עבודת כוכבים להוון משתחווים לעצביהון ויושבין בטח ושאנן ושלוה, ובית הדום רגלי אלהינו היה לשריפת אש ומדור לחית השדה ולא נבכה, אמר להם לכך אני משחק, אם כן למכעיסיו ק"ו לעושי רצונו,
פעם אחרת היו עולין לירושלים הגיעו לצופים וקרעו בגדיהם הגיעו להר הבית וראו שועל אחד יוצא מבית קדשי הקדשים התחילו הם בוכים ור"י עקיבא משחק, אמרו לו עקיבא לעולם אתה מתמה עלינו אנו בוכים ואתה משחק, אמר להם אתם למה אתם בוכים?
אמרו לו ולא נבכה מקום שכתוב בו (במדבר א') והזר הקרב יומת והרי שועל יוצא מתוכו ועליו נתקיים הפסוק על הר ציון ששמים שועלים הלכו בו,
אמר להם אף אני לכך אני משחק הרי הוא אומר (ישעיה ח') ואעידה לי עדים נאמנים את אוריה הכהן ואת זכריהו בן יברכיהו וכי מה ענין אוריה אצל זכריה אוריה במקדש ראשון וזכריה במקדש שני, אלא מה אמר אוריה (ירמיה כ"ו) כה אמר ה' צבאות ציון שדה תחרש וירושלים עייס תהיה, ומה אמר זכריה (זכריה ח') עוד ישבו זקנים וזקנות ברחובת ירושלים ואיש משענתו בידו מרב ימים וכתוב בתריה (שם / זכריה ח') ורחבות העיר ימלאו ילדים וילדות משחקים ברחבתיה, אמר הקב"ה הרי לי שני עדים אלו ואם קיימים דברי אוריה יהיו קיימין דברי זכריה ואם יבטלו דברי אוריה יבטלו דברי זכריה, ושמתני שנתקיימו דברי אוריה ולבסוף דברי זכריה עתידין להתקיים, ובלשון הזה אמרו לו עקיבא נחמתנו תתנחם ברגלי מבשר.

פסיקתא דרב כהנא (לשבת נחמו) פרשה טז, ח

ואיך תנחמוני הבל ותשובתיכם נשאר מעל (איוב כא: לד).

אייר אבא בר כהנא דבריכם צריכין מירוק. ורבנין אמרין דבריכם סותרין זה את זה. אי הקב"ה לנביאי, לכו ונחמו את ירושלם.

•הלך **הושע** לנחמה. אמי לה הקב"ה שלחני אצליך לנחמך. אמרה לו מה בידך, אי לה אהיה כטל לישראל (הושע יד: ו). אמרה אתמול אמרת לי, הכה אפרים שרשם יבש פרי בל יעשון (הושע ט: טז), ועכשיו את אויבך, לאיזו נאמין, לראשונה לשנייה.

•הלך **יואל** לנחמה, אי לה הקב"ה שלחני אצליך לנחמך, אי לו מה בידך, אמי לה והיה ביום ההוא יטפו ההרים עסיס והגבעות תלכנה חלב וגי (יואל ד: יח), אמרה לו אתמול אמרת לי, הקיצו שיכורים ובכו והלילו כל שתי יין על עסיס כי נכרת מפיכם (יואל א: ה), ועכשיו אתי אויבך, לאיזו נאמין, לראשונה לשנייה.

•הלך **עמוס** לנחמה, אמי לה הקי שלחני אצליך לנחמך, אמרה לו מה בידך, אמי לה ביום ההוא אקים את סוכת דוד הנופלת (עמוס ט: יא), אמרה לו אתמול אמרת לי, נפלה לא תוסיף קום בתולת ישראל (עמוס ה: ב), ועכשיו את אויבך, לאיזו נאמין, לראשונה לשנייה.

•הלך **מיכה** לנחמה, אמי לה הקב"ה שלחני אצליך לנחמך, אמרה לו מה בידך, אמי לה מי אל כמוך נושא עון ועובר על פשע (מיכה ז: יח), אמרה לו אתמול אמרת לי, בפשע יעקב כל זאת ובחטאות בית ישראל (מיכה א: ה), ועכשיו אתי אויבך, לאיזו נאמין, לראשונה או לשנייה.

•הלך **נחום** לנחמה אמי לה הקב"ה שלחני אצליך לנחמך, אמרה לו ומה בידך, אי לה כי לא יוסיף לעבור בך עוד בליעל כלה נכרת (נחום ב: א), אמרה לו אתמול אמרת לי, ממד יצא חושב על יי רעה יועץ בליעל (נחום א: יא), ועכשיו את אויבך, לאיזו נאמין, לראשונה או לשנייה.

•הלך **חבקוק** לנחמה אמי לה הקב"ה שלחני אצליך לנחמך, אמרה לו מה בידך, אמי לה יצאת לישע עמד לישע את משיחך (חבקוק ג: יג), אמרה לו אתמול אמרת לי, עד אנה יי שיוועתי ולא תשמע אזעק אליך חמס וגי (ולא תושיע) (חבקוק א: ב), ועכשיו אתי אויבך, לאיזו נאמין לראשונה או לשנייה.

•הלך **צפנייה** לנחמה, אמי לה הקב"ה שלחני אצליך לנחמך, אמרה לו ומה בידך, אמי לה והיה בעת ההיא אחפש את ירושלם בנירות (צפניה א: יב), אמרה לו אתמול אמרת לי, יום תשך ואפלה יום ענן וערפל (צפניה א: טו), ועכשיו אתי אויבך, לאיזו נאמין, לראשונה או לשנייה.

•הלך **חגי** לנחמה, אמי לה הקב"ה שלחני אצליך לנחמך, אמרה לו ומה בידך, אי לה עוד הזרע במגורה והגפן והתאינה והרימון ועץ הזית לא נשא מן היום הזה אברך (חגי ב: יט), אמרה לו אתמול אמרת לי, זרעתם הרבה והבא מעט וגי (חגי א: ו), ועכשיו אתי אויבך, לאיזו נאמין לראשונה לשנייה.

•הלך **זכריה** לנחמה, אמי לה הקב"ה שלחני אצליך לנחמך, אמרה לו ומה בידך, אמי לה וקצף גדול אני קוצף על הגוים השאננים (זכריה א: טו), אמרה לו אתמול אמרת לי, קצף יי על אבותיכם קצף (זכריה א: ב), ועכשיו אתי אויבך, לאיזו נאמין, לראשונה או לשנייה.

•הלך **מלאכי** לנחמה, אמי לה הקב"ה שלחני אצליך לנחמך, אמרה לו ומה בידך, אמי לה ואשרו אתכם כל הגוים כי תהיו אתם ארץ תפץ (מלאכי ג: יב), אמרה לו אתמול אמרת לי, אין לי תפץ בכם אמי יי צבאות (מלאכי א: י), ועכשיו אתי אויבך, לאיזו נאמין לראשונה או לשנייה.

•הלכו להם **הנביאים** אצל הקב"ה, ואמרו לו, רבון העולמים לא קיבלה עליה ירושלים להיתנחם, אמי להם הקי אני ואתם נלך ונינחמנה, הוי נחמו נחמו עמי (ישעיה מ: א), נחמוה נחמוה עמי, נחמוה עליונים נחמוה תחתונים, נחמוה חיים נחמוה מתים, נחמוה בעולם הזה נחמוה בעולי הבא, נחמוה על עשרת השבטים, נחמוה על שבט יהודה ובנימן, הוי נחמו נחמו עמי (ישעיהו מ: א), נחמוני נחמוני עימי.